

ARAşTIRMA RAPORU

TÜRKİYE'NİN GENÇLERİ COVID19

COVID-19
PANDEMİSİNİN
GENÇLER ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİ ÖZET
BULGULAR
VE ÖNERİLER

- MAYIS 2020

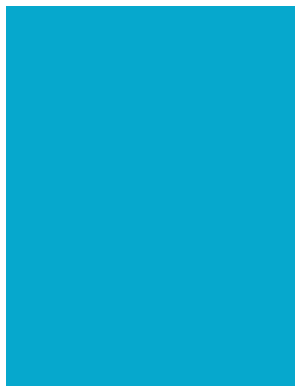

Yayımlayan: Türkiye Gençlik STK'ları Platformu
Hazırlayan: Dr. Öğr. Üyesi Zübeyir Nişancı
Araştırma Koordinatörü: Dr. Ahmet Özdiç
İletişim: Beylerbeyi Mah., Beylerbeyi
Çamlıca Cd. 4-16,
34676 Üsküdar/İstanbul
0216 32184 77
tgsp.org.tr info@tgsp.org.tr

Bütün hakları saklıdır.
Yazılı izin olmadan, tanıtım
amaçlı kısa alıntılar dışında
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Türkiye'nin Gençleri Covid-19 araştırması;

Gençlerimiz ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel değişimlerden en hızlı etkilenen ve en hızlı uyum sağlayan grubu oluşturmaktadır.

TGSP olarak küresel bir salgın olarak tüm dünyayı etkileyen Covid-19 sürecinde gençlerimizin değişim ve dönüşümlerinin yakından takip etmek adına Nisan 2020 tarihinde bu araştırmayı gerçekleştirdik.

2018 yılında gerçekleştirdiğimiz saha çalışması ve Şubat 2020 tarihinde alanında uzman 13 akademisyen hocamızın katkıları ile hazırladığımız İleri Analizler Çalışması ile birlikte, Covid-19 araştırmasını çok önemli buluyoruz.

Dr. Öğr. Üyesi Zübeyir Nişancı hocamızın araştırmadan yola çıkarak hazırladığı raporun önemli başlıkları var. Bu başlıklardan yola çıkarak değişen alışkanlıklar, gelecek endişe ve kaygıları, manevi hayattaki değişimleri, gündelik tedbirler, STK Katılımları hakkında önemli bulgular bulunmaktadır.

Bu sonuçların gençlik çalışmaları yapan Sivil Toplum Kuruluşları ve gençlik politikaları üreten resmi kurumlar tarafından çok dikkatli incelenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Doğru ve düzenli veri akışını sağlamak, Türkiye'nin gençlerinin yaşamın her noktasında gerçekleştirdiği değişim ve yönelimlerini incelemek adına TGSP olarak bu tarz araştırmalara devam etmeye çalışacağız. Bu araştırma esnasında bizlere destek olan tüm destekçilerimize ve yönetim kurulu üyelerimize teşekkür ederim.

Ömer Faruk Terzi

TGSP Başkanı

ÇALIŞMA ÖZETİ

Bu raporda COVID-19 salgını dolayısı ile ortaya çıkan pandemi sürecinde gençlerin yaşadıkları tecrübeler, duygu ve davranış değişiklikleri, gündelik uyguladıkları tedbirler, STK katılımları ve uygulanan tedbirlere bakış açıları Türkiye Gençlik STK'ları Platformu (TGSP) tarafından 2437 katılımcı ile 15 ve 30 yaş aralıklarındaki gençlerle 30 büyükşehirde yapılan anketin bulguları ışığında sunulmakta ve tartışılmaktadır.

Rapor yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde gençlerin gelecek endişeleri, endişe nedenleri, ve pandeminin onların beklentileri ve meslek tercihlerindeki etkileri incelenmektedir. İkinci bölüm ise pandemi sürecinde değişen gündelik alışkanlıkların bazılarındaki (medya kullanımı, iletişim sıklıkları vb.) değişimler incelenmektedir. Üçüncü bölümde gençlerin manevi hayatlarında ve ibadet sıklıklarındaki değişimler özet olarak sunulmaktadır. Dördüncü bölüm ise pandemi süresince virüsün yayılımına karşı temel bireysel tedbirlerin (el yıkama, maske takma, kolonya kullanma vb.) uygulama sıklıkları incelenmektedir. Beşinci bölümde de gençlerin STK üyelikleri, pandemi sürecinde STK faaliyetlerine katılım düzeyleri ve şekilleri analiz edilmektedir. Altıncı bölüm ise gençlerin hükûmetin uyguladığı sağlık tedbirleri ve ekonomik tedbirlere bakışını içermektedir. Sonuç bölümü olan yedinci bölüm de altı bölümde sunulan bulgulardan hareketle gençlik STK'ları için politika ve uygulama önerilerine ayrılmıştır.

Yapılan ön analiz çalışmalarında bu çalışmada toplanan bilgilerin en anlamlı dağılım ve farklılaşmaların cinsiyet, çalışma ve öğrenim durumu ve yaş grupları üzerinde olduğu gözlemlendiği için bulgular (1) cinsiyet, (2) çalışma ve öğrenim durumu ve (3) yaş grupları olmak üzere üç kriter üzerinden kıyaslanarak sunulmaktadır.

Çalışmaya Türkiye genelinden toplamda 2437 genç katıldı. Bunların %51.7'si erkek, %48.3 ise kadın. Katılımcıların yarıya yakını (%47.4) 25-30 yaş grubunda yer alırken, %39.8'i 19-24 yaş grubunda, geriye kalan %12.9 ise 15-18 yaş grubunda yer almakta.

Katılımların üçte birinden biraz fazlası (%35.3) öğrenci olup herhangi bir işte çalışanlardan oluşmaktadır. Örneklemin tam olarak onda biri (%10) ise öğrenci olup bir işte çalışanlar. Öğrenci olmayıp çalışanların oranı ise %30.9. Öğrenci olmayıp çalışmayanlar ise örneklemin yaklaşık dörtte birini (%23.8) teşkil ediyor.

1. GELECEK ENDİŞELERİ, ENDİŞE NEDENLERİ, PANDEMİNİN BEKLENTİLER ve MESLEK TERCİHLERİNDEKİ ETKİLERİ

Kadınlar gelecekte daha endişeli ve pandemi gelecek endişelerini artırıyor.

Araştırma sonuçlarına göre gençlerin toplamda % 63.2'si gelecekleri ile ilgili ya 'endişeli' (%48.2) ya da 'çok endişeli' olduklarını ifade ediyorlar. Ancak araştırma bulgularına göre genel olarak kadınlar erkeklerden belirgin bir şekilde gelecekleri için daha endişeliler. Tablo 1'deki bulgulara göre toplamda kadınların %71.9'u ya 'endişeli' (%54.0) ya da 'çok endişeli' (%17.9) olduklarını ifade etmekte. Aynı toplam erkekler için %57 olarak gözlemlenmekte. Bunun bir yansıması olarak 'hiç endişeli değilim' veya 'endişeli değilim' diyen erkelerin oranı (%32) kadınların oranından (%11.5) daha yüksek.

Araştırma bulgularına göre genel olarak kadınlar erkeklerden belirgin bir şekilde gelecekleri için daha endişeliler.

Gelecek beklentilerinin pandemiden dolayı hangi yönde etkilendiğine bakıldığında da yine kadınların erkeklere göre daha olumsuz etkilendiğini görüyoruz. Tablo 1'e göre kadınların yarısından fazlası (%52.5) gelecek beklentilerinin azaldığını söylerken erkeklerin ancak %41'i beklentilerinde olumsuz yönde bir değişim olduğunu ifade ediyorlar.

Endişe ve endişesizlik sebepleri bakımından da kadınlar ve erkekler arasında belirgin farklar var.

Endişe sebepleri açısından da cinsiyetin farklılık oluşturduğunu araştırma sonuçları göstermekte. Erkeklerin kadınlara göre endişeleri daha çok iş bulma, maddi endişe ve aileleri ile ilgili alanlarda belirginleşirken kadınların endişeleri erkeklere göre daha çok dünyanın geleceği, ülkenin geleceği, sağlık, kendini geliştirme ve hayallerini gerçekleştirme alanlarında öne çıkmakta.

“Erkeklerin kadınlara göre endişeleri daha çok iş bulma, maddi endişe ve aileleri ile ilgili alanlarda belirginleşirken kadınların endişeleri erkeklere göre daha çok dünyanın geleceği, ülkenin geleceği, sağlık, kendini geliştirme ve hayallerini gerçekleştirme alanlarında önce çıkmakta.”

Endişesiz olduğunu söyleyen katılımcılara endişesizlik nedenleri sorulduğunda alınan cevaplar bakımından da erkekler ve kadınlar farklı görünüyorlar. Erkekler endişesizlik sebeplerinde kadınlardan daha yüksek oranlarda hükûmete güven ve yeterli tedbirleri sayarken kadınlar da erkeklerden daha çok Allah inancını, yaşam şartlarının iyi olduğunu, kendilerine güvendiklerini ve umutlu olduklarını söylemekte.

Pandemi erkeklerin meslek tercihlerini daha çok etkiliyor.

Endişe seviyeleri bakımından kadınlar daha çok öne çıksa da pandeminin meslek tercihlerinde değişiklik yapıp yapmadığına bakıldığında erkeklerin daha çok etkilendiği görülüyor. Erkeklerin toplamda %46.9'u pandeminin meslek tercihlerini değiştirdiğini (%11.1) ya da 'kararsızlaştırdığını' (%35.8) söylerken bu oran kadınlarda toplamda %42.9'a düşmekte. Ancak bunun yukardaki bulgularla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Kadınlar genel olarak daha endişeliler ancak erkeklerin endişesi daha çok maddi ve ekonomik kaygılara dayandığı için onların meslek tercihi açısından daha çok etkilenmeleri normal olarak yorumlanabilir.

Toplam olarak bakıldığında da gençler arasında toplamda %10.4'luk bir kesimin meslek tercihlerinde bir değişiklik olduğu fakat bunun yaklaşık üç katından fazla bir kesimin de (%34.8) bu konuda bir kararsızlık içinde olduğu görülmekte.

TABLO

1 (BİR)

Pandeminin endişe durumları ve meslek tecihleri üzerindeki etkileri:

		CİNSİYET		ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU				YAŞ			TOPLAM
		Kadın	Erkek	Öğrenci	Öğrenci / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışmıyor	15-18	19-24	25-30	
GELECEK ENDİŞESİ	Hiç endişeli değilim	1.4%	7.3%	2.0%	3.7%	6.2%	6.0%	1.0%	3.6%	6.1%	4.4%
	Endişeli değilim	10.5%	24.8%	9.6%	15.6%	28.4%	17.6%	12.7%	14.1%	22.5%	17.9%
	Ne endişeliyim ne de değilim	16.1%	12.9%	17.5%	14.8%	13.0%	11.6%	20.4%	15.0%	12.4%	14.4%
	Endişeliyim	54.0%	42.8%	53.2%	47.3%	40.5%	51.2%	52.2%	50.4%	45.3%	48.2%
	Çok endişeliyim	17.9%	12.2%	17.7%	18.5%	11.8%	13.6%	13.7%	16.9%	13.7%	15.0%
ENDİŞE NEDENİ	İş bulma	16.2%	23.2%	19.9%	17.5%	12.7%	26.3%	12.7%	21.2%	19.6%	19.3%
	Maddi endişe	14.4%	23.2%	10.5%	18.0%	25.7%	23.9%	8.8%	15.3%	24.5%	18.3%
	Eğitimim	6.0%	2.6%	9.1%	5.5%	0.4%	0.5%	15.9%	4.2%	0.9%	4.5%
	Dünyanın geleceği	15.3%	9.6%	12.9%	16.9%	15.4%	7.9%	15.5%	12.4%	12.2%	12.8%
	Türkiye'nin geleceği	19.0%	16.6%	18.0%	19.1%	21.0%	13.9%	20.7%	17.7%	17.2%	17.9%
	Ailemle ilgili /Aile kurmak	3.3%	4.7%	1.1%	3.3%	5.4%	7.4%	1.2%	2.7%	6.1%	3.9%
	Kendimi geliştirebilmek	2.0%	1.7%	2.8%	1.6%	1.1%	1.2%	2.8%	2.0%	1.4%	1.9%
	Hayallerimi gerçekleştirmek	8.7%	5.5%	11.2%	6.0%	6.0%	2.4%	10.0%	10.1%	3.6%	7.3%
	Sağlık	10.2%	9.8%	9.7%	9.8%	9.4%	11.5%	8.4%	10.2%	10.4%	10.0%
	Her şey	3.6%	2.4%	3.4%	1.6%	2.0%	4.3%	2.0%	3.1%	3.4%	3.1%
	Belirsizlikten korkuyorum	1.3%	0.8%	1.5%	0.5%	0.9%	0.7%	2.0%	1.2%	0.7%	1.1%
	Hükümete güveniyorum	17.2%	19.7%	8.3%	20.0%	17.5%	28.6%	7.1%	24.2%	17.1%	18.9%
ENDİŞESİZLİK NEDENİ	Yeterli tedbirler alındı	3.4%	6.3%	2.8%	%0.0	3.8%	12.2%	%0.0	3.0%	7.6%	5.4%
	Allah inancımın dolayısı	20.7%	17.3%	8.3%	20.0%	20.0%	22.4%	%0.0	13.6%	23.8%	18.4%
	Yaşam şartlarım iyi	15.5%	14.2%	16.7%	5.0%	22.5%	4.1%	7.1%	15.2%	15.2%	14.6%
	Kendime güveniyorum	12.1%	11.8%	25.0%	15.0%	11.3%	2.0%	42.9%	7.6%	10.5%	11.9%
	Umutluyum	31.0%	30.7%	38.9%	40.0%	25.0%	30.6%	42.9%	36.4%	25.7%	30.8%
BEKLENTİ	Gelecek beklentilerim azaldı	52.5%	41.3%	46.8%	49.4%	41.8%	51.9%	50.3%	45.2%	47.1%	46.7%
	Beklentilerim değişmedi	38.4%	49.1%	44.9%	42.8%	47.0%	39.0%	46.5%	45.0%	42.4%	43.9%
	Gelecek beklentilerim arttı	9.1%	9.5%	8.2%	7.8%	11.2%	9.1%	3.2%	9.8%	10.6%	9.3%
MESLEK TERCİHİ	Değişmedi	56.7%	53.1%	57.3%	51.0%	55.2%	52.2%	48.7%	58.5%	53.4%	54.8%
	Kararsızım	33.6%	35.8%	33.9%	31.7%	34.4%	37.8%	43.3%	31.9%	34.8%	34.8%
	Değişti	9.7%	11.1%	8.8%	17.3%	10.4%	10.0%	8.0%	9.6%	11.8%	10.4%

Not: Tabloda sunulan farklılıklar en az p < .05 seviyesinde anlamlıdır. Yüksek olan değerler **bold** ile gösterilmiştir.

Öğrenciler ve küçük yaştakiler de daha endişeliler. Bu grupların endişe sebepleri kadınların endişe sebeplerine benziyor. Öğrenci olmayanlarda ise 'iş bulma' ve 'maddi endişe' öne çıkıyor.

Tablo 1'deki bulgulara göre Türkiye'deki gençler arasında kadınlara benzer şekilde çalışmayan veya çalışan öğrenciler ile daha küçük yaştakiler (15-18 yaş) de genel olarak gelecekleri için daha çok endişeliler. Öğrenci olmayanlar yani çalışan veya işsiz gençler ile yaşı nispeten daha büyük olanlar (25-30 yaş) ise ortalama olarak diğerlerine göre daha az endişe duyuyorlar.

Endişe sebepleri olarak yaşı daha küçük olanlar kendi eğitimleri veya hayallerini gerçekleştirme endişeleri açısından diğer gruplara göre daha belirginleşirken. Öğrenci olmayan –hem çalışan hem çalışmayan– gruplarda da iş bulma ve maddi endişeler daha çok görünüyor. Aynı endişeler daha küçük olanlara göre 19- 24 ve 25-30 arası yaş gruplarında da daha belirgin.

Endişesizlik nedenleri olarak öğrenciler ve yaşı daha küçük olanlar 'kendilerine güven' ve 'umut' dolayısıyla endişesiz olduklarını söyleyerek önce çıkarken, çalışmayanlar ve yaşları nispeten daha büyük olanlar ise Allah inancına, hükûmete, alınan tedbirlere ve mevcut yaşam şartlarına güven ile öne çıkıyorlar.

Pandeminin doğrudan fiziksel/biyolojik etkisi daha çok yaşlılar ve erkekleri etkiliyor. Duygusal olarak ise daha çok kadınlar ve cinsiyetten bağımsız olarak yaşı küçük olanlar ve öğrenciler etkileniyor.

Anket uygulamasında katılımcılara pandeminin genel duygu durumlarında değişime neden olup olmadığı ve buna ek olarak eğer bir değişim olduysa bu değişimin türü soruldu. Tablo 2'deki bulgulara göre kadınlar (71.7%) erkelere (48.3%) göre çok yüksek oranlarda genel duygu durumlarında pandemiden dolayı bir değişiklik olduğunu ifade ediyorlar. Aynı şekilde öğrenci olanlar (%65.9) diğer çalışma durumu gruplarına göre ve yaşı daha küçük (15-18) olanlar (%65.9) da diğer yaş gruplarına göre daha çok duygu durumu değişimi yaşadıklarını beyan ediyorlar.

Duygu değişim yönüne bakıldığında da yine kadınlar, öğrenciler ve daha küçük yaş gruplarında korku ve kaygı düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülüyor. Genç kadınların neredeyse tamamı (% 96.4) pandemi sürecinde ya 'korku içinde' (%77.1) ya da 'kaygılı' (%19.3) olduklarını söylüyorlar. Bu oran kadınlar kadar olmasa da genç erkekler için toplamda oldukça yüksek (%91.2). Tablo 2'de yine öğrenciler diğer çalışma durumu gruplarına göre ve küçük yaşlarda olanlar (15-18 yaş) daha büyük yaş gruplarına göre pandemiden duygu değişimi olarak daha fazla olumsuz etkilenen gruplar. Hastalık korkusu da bu üç grupta (kadınlar, öğrenciler ve 15-18 yaş grubu) kıyaslama yapılan diğer gruplara göre daha fazla artmış.

TABLO 2 (iki)

Pandeminin duygu durumları üzerindeki etkileri

		CİNSİYET		ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU				YAŞ			TOPLAM
		Kadın	Erkek	Öğrenci	Öğrenci / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışmıyor	15-18	19-24	25-30	
DUYGU DEĞİŞİMİ	Evet	71.7%	48.3%	68.8%	60.1%	50.6%	57.6%	65.9%	64.8%	53.6%	59.6%
	Hayır	28.3%	51.7%	31.2%	39.9%	49.4%	42.4%	34.1%	35.2%	46.4%	40.4%
DUYGU DEĞİŞİM YÖNÜ	Korku içindeyim	19.3%	17.6%	15.9%	15.8%	19.7%	23.4%	21.7%	17.8%	18.3%	18.6%
	Kaygılıyım	77.1%	73.6%	80.2%	71.2%	73.0%	72.5%	73.9%	76.9%	74.9%	75.6%
	İyi hissediyorum	2.7%	6.2%	2.7%	9.6%	4.7%	3.9%	3.9%	3.5%	5.0%	4.2%
	Mutlu, huzurluyum	0.8%	2.6%	1.2%	3.4%	2.6%	0.3%	0.5%	1.8%	1.8%	1.6%
HASTALIK KORKUSU	Azaldı	3.4%	6.4%	2.9%	6.6%	6.2%	5.7%	2.2%	4.7%	5.9%	5.0%
	Değişmedi	38.0%	57.1%	40.5%	44.4%	56.7%	48.8%	42.4%	42.7%	53.7%	47.9%
	Arttı	58.6%	36.4%	56.6%	49.0%	37.1%	45.5%	55.4%	52.5%	40.4%	47.1%
YAŞAM SEVİNCİ	Azaldı	39.9%	31.7%	41.0%	36.6%	29.5%	35.3%	41.1%	38.2%	32.1%	35.7%
	Değişmedi	43.7%	53.7%	42.0%	47.3%	55.4%	51.2%	43.6%	44.3%	54.2%	48.9%
	Arttı	16.4%	14.6%	17.0%	16.0%	15.1%	13.4%	15.3%	17.5%	13.8%	15.5%
KONUŞMA İHTİYACI	Azaldı	7.6%	9.0%	7.0%	12.3%	7.4%	9.7%	7.6%	7.8%	8.8%	8.3%
	Değişmedi	46.8%	62.1%	42.7%	46.9%	64.3%	63.4%	40.8%	48.3%	64.0%	54.7%
	Arttı	45.6%	28.9%	50.3%	40.7%	28.3%	26.9%	51.6%	43.9%	27.2%	37.0%
İŞ MOTİVASYONU	Azaldı	35.9%	31.6%	35.3%	35.4%	31.6%	33.3%	37.6%	33.8%	32.5%	33.7%
	Değişmedi	44.4%	51.4%	42.6%	39.5%	54.6%	51.2%	42.7%	45.1%	52.0%	48.1%
	Arttı	19.6%	17.0%	22.1%	25.1%	13.8%	15.5%	19.7%	21.1%	15.5%	18.3%

Not: Tabloda sunulan farklılıklar en az p < .05 seviyesinde anlamlıdır. Yüksek olan değerler **bold** ile gösterilmiştir.

Genç kadınların neredeyse tamamı (% 96.4) pandemi sürecinde ya 'korku içinde' (%77.1) ya da 'kaygılı' (%19.3) olduklarını söylüyorlar.

Bunlara bağlı olarak da yine aynı üç grubun yaşam sevincindeki azalmalar belirgin bir şekilde daha fazla. Dolayısı ile bu bulgulardan hareketle şunu diyebiliriz: Pandeminin doğrudan fiziksel/biyolojik etkisi daha çok yaşlılar ve erkekleri etkiliyor. Duygusal olarak ise daha çok kadınlar ve cinsiyetten bağımsız olarak yaşı küçük olanlar etkileniyor.

Pandeminin doğrudan fiziksel/biyolojik etkisi daha çok yaşlılar ve erkekleri etkiliyor. Duygusal olarak ise daha çok kadınlar ve cinsiyetten bağımsız olarak yaşı küçük olanlar etkileniyor.

Ancak iş motivasyonundaki değişikliklere baktığımızda kadınların motivasyonun (%19.6) erkeklerden daha fazla arttığını görüyoruz. Çalışma grupları içerisinde de öğrenci olup çalışıyor olanlar ve yaş grupları arasında da 19-24 yaş grubunun iş motivasyonunun arttığını görüyoruz. Özellikle genç kadınların iş motivasyonundaki artış doğrudan iş tutkusundan daha çok yukarıda gözlemlediğimiz genel kaygı düzeyinin yüksekliği ve bu kaygıyı aşma duygusu ile ilgili olabilir.

Pandemiden duygusal olarak daha çok etkilenen kadınlar öğrenciler ve daha küçük yaştaki gençler aynı zamanda diğer gruplara göre daha yüksek oranlarda başkaları ile konuşma ihtiyaçlarının arttığını söylüyorlar.

Anket çalışmasında katılımcılara pandemi dolayısı ile başkaları ile konuşma ihtiyaçlarının değişip değişmediği soruldu. Tablo 3'te görüldüğü gibi bütün katılımcılar göz önüne alındığında gençlerin yarıdan fazlasının (%54.7) başkaları ile konuşma ihtiyacından bir değişiklik gözlemlenmezken katılımcıların %37.0'si başkaları ile konuşma ihtiyaçlarının arttığını ifade ediyorlar. Geriye kalan %8.3 ise bu ihtiyaçlarında bir azalma olduğunu belirtmişler.

Alt gruplar açısından bakıldığında yine pandemiden duygusal olarak daha çok etkilenmiş görünen genç kadınlar, öğrenciler ve araştırmadaki en genç yaş grubu olan 15-18 yaş gruplarının başkaları ile konuşma ihtiyaçlarının daha çok artmış olduğunu görüyoruz.

Erkeklerin %28'i pandemi sürecinde başkaları ile konuşma ihtiyacı arttı derken onların bir buçuk katından daha yüksek oranda genç kadın (%45.6) aynı süreçte konuşma ihtiyaçlarının arttığını belirtmiş. Aynı şekilde öğrenci olup çalışmayan gençler arasında başkaları ile konuşma ihtiyacı arttı diyenlerin oranı %50.3 iken çalışmayan ve öğrenci de olmayanlar arasında bu oran neredeyse yarı yarıya azalmakta (%26.9). Benzer bir farklılık yaş grupları arasında da gözlemleniyor. Yaşı 25 ile 30 arasında olanlar içerisinde başkaları ile konuşma ihtiyacı arttı diyenlerin oranı %27.2 iken yaşı 15 ile 18 arasında olanlar içerisinde bu oran neredeyse iki kat artmakta (%51.6).

2. PANDEMİ SÜRECİNDE DEĞİŞEN ALIŞKANLIKLAR

Elimizdeki anket çalışmasında katılımcılara gündelik alışkanlıklarının bazılarını yapma sıklığı ve sürelerinde değişiklik olup olmadığı ve varsa ne yönde değiştiği soruldu. Bunların arasında “arkadaşlarla konuşma sıklığı”, “aile ile konuşma sıklığı”, “kitap okuma sıklığı”, “film/diz izleme sıklığı”, “sosyal medya kullanımı süresi”, “bilgisayar kullanımı süresi”, “TV izleme süresi”, “telefon kullanımı süresi”, “hobilere ayrılan süre” ve “spora ayrılan süresi” yer almakta.

Tablo 3’te bu alışkanlıklar için azaldı, değişmedi veya arttı diyenlerin oranları cinsiyete, eğitim ve çalışma durumuna ve yaş gruplarına göre verilmiştir.

En az değişim hobiler ve spor için ayrılan zaman dilimlerinde

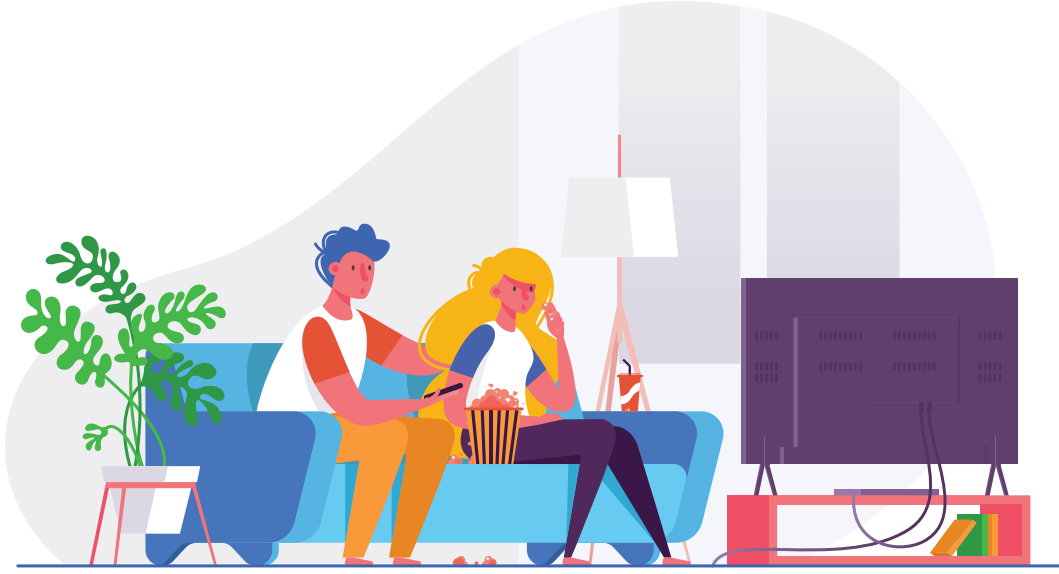
Genel toplama bakıldığında gençler arasında en az değişim hobilere ve spora ayrılan sürelerde. Tablo 3’göre spora ayrılan sürelerde değişiklik olmadı diyenlerin toplamdaki oranı %50.7. Benzer şekilde katılımcıların %50.6’sı da hobilere ayrılan zaman dilimlerinde bir değişim olmadığını söylemiş.

Telefon ve sosyal medya kullanım sıklığı en fazla değişim olan alanlar

En çok değişim olan alanların -yani katılımcıların daha düşük oranlarda değişim olmadı dedikleri alanların-başında ise %69.8 ($100-30.2=69.8$) ile telefon kullanımı ve %69.1 ($100-30.9=69.1$) ile sosyal medya kullanımı geliyor. Bu da şu demek pandemi sürecinde Türkiye’deki 15 ve 29 yaş arasındaki gençlerin %70 yakınının telefon ve sosyal medyada geçirdikleri sürelerde değişim olmuş. Yine Tablo 3’te görüldüğü gibi bu değişim her iki alanda da çok büyük oranlarda artış yönünde olmuş. Katılımcıların %65.2 telefon kullanımı sıklığının, %62.1’i de sosyal medya kullanımlarının arttığını söylemiş. Dizi ve film izleme sıklığında artış oldu diyenler ise %60.9. Bu bulgular bize pandemi sürecinde gençlerin büyük çoğunluğunun eskiye oranla daha çok elektronik medya kullanımına yöneldiklerini gösteriyor.

Pandemi sürecinde gençlerin büyük çoğunluğunun eskiye oranla daha çok elektronik medya kullanımına yöneldiklerini gösteriyor.

Genç kadınlar arasında alışkanlıkların değişimi daha fazla

Tablo 3'te bu alışkanlıklar için 'azaldı', 'değişmedi' veya 'arttı' diyenlerin oranları cinsiyete, eğitim ve çalışma durumuna ve yaş gruplarına göre verilmiştir. Bu tabloya göre ele alınan davranışların yapılma sıklıkları açısından ele alınan davranışların çoğu için kadınların pandemi sürecinde erkelere göre daha fazla artış gözlemleniyor. Kadınların ifade ettiği kitap okuma, film/diz izleme, sosyal medya kullanımı, telefon kullanımı, hobilere ve spora ayrılan vakitlerdeki artış oranları erkeklerin aynı alanlara ilişkin beyan ettikleri artış oranlarından daha yüksek. Ancak bilgisayar kullanımı ve TV izleme sıklıklarındaki değişim açısından genç kadınlar ile genç erkeler arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark gözlemlenmiyor.

TABLO

3 (ÜÇ)

Pandeminin gündelik davranışla üzerindeki etkileri

				ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU							TOPLAM
		Kadın	Erkek	Öğrenci	Öğrenci / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışmıyor	15-18	19-24	25-30	
KONUŞMA ARKADAŞ	Azaldı	%16.1	%23.1	%20.0	%21.4	%19.4	%19.1	%16.2	%21.1	%19.6	%19.7
	Değişmedi	%39.3	%39.4	%34.3	%38.7	%42.8	%42.6	%35.0	%36.7	%42.6	%39.3
	Arttı	%44.6	%37.5	%45.8	%39.9	%37.8	%38.3	%48.7	%42.2	%37.8	%41.0
KONUŞMA AİLE	Azaldı	%5.4	%7.9	%5.0	%6.2	%8.5	%7.1	%3.5	%7.5	%6.8	%6.7
	Değişmedi	%32.5	%36.3	%31.8	%30.9	%36.0	%38.1	%33.8	%31.9	%36.9	%34.5
	Arttı	%62.1	%55.7	%63.2	%63.0	%55.5	%54.8	12.7%	%60.6	%56.2	%58.8
KİTAP OKUMA	Azaldı	%6.3	%9.2	%5.3	%7.0	%8.6	%10.7	%6.1	%6.5	%9.4	%7.8
	Değişmedi	%46.3	%53.3	%45.5	%40.7	%54.8	%54.0	%51.3	%46.4	%52.5	%49.9
	Arttı	%47.4	%37.5	%49.1	%52.3	%36.5	%35.3	%42.7	%47.1	%38.1	%42.3
FİLM/DİZİ İZLEME	Azaldı	%5.0	%7.2	%4.4	%3.7	%7.0	%8.6	%4.1	%5.8	%7.0	%6.2
	Değişmedi	%32.5	%33.3	%25.8	%32.1	%38.4	%36.9	%29.3	%28.8	%37.4	%33.0
	Arttı	%62.4	%59.4	%69.8	%64.2	%54.6	%54.5	%66.6	%65.4	%55.5	%60.9
SOSYAL MEDYA	Azaldı	%6.4	%7.5	%5.7	%9.1	%6.8	%8.3	%6.1	%7.9	%6.4	%7.0
	Değişmedi	%30.1	%31.7	%27.1	%27.6	%34.1	%34.0	%29.0	%26.7	%35.0	%30.9
	Arttı	%63.6	%60.7	%67.2	%63.4	%59.1	%57.8	%65.0	%65.3	%58.6	%62.1
BİLGİSAYAR KULLANIMI	Azaldı	%10.5	%10.9	%8.9	%11.1	%10.6	%13.1	%11.5	%10.4	%10.7	%10.7
	Değişmedi	%41.6	%45.2	%35.2	%37.4	%49.3	%50.7	%35.4	%37.8	%50.4	%43.5
	Arttı	%47.9	%44.0	%55.9	%51.4	%40.1	%36.2	%53.2	%51.8	%38.9	%45.9
TV İZLEME	Azaldı	%11.6	%10.7	%12.4	%18.1	%8.0	%10.5	%12.7	%13.1	%9.1	%11.2
	Değişmedi	%40.3	%37.5	%40.2	%38.3	%38.9	%37.1	%38.9	%41.4	%36.7	%38.9
	Arttı	%48.1	%51.7	%47.4	%43.6	%53.1	%52.4	%48.4	%45.5	%54.2	%50.0
TELEFON KULLANIMI	Azaldı	%4.9	%4.2	%3.6	%7.8	%4.2	%5.0	%5.1	%3.9	%4.9	%4.6
	Değişmedi	%29.8	%30.6	%27.6	%29.2	%32.0	%32.2	%29.3	%28.2	%32.2	%30.2
	Arttı	%65.3	%65.2	%68.8	%63.0	%63.7	%62.8	%65.6	%67.9	%62.8	%65.2
HOBİLER	Azaldı	%11.1	%21.6	%14.3	%16.9	%18.2	%17.6	%14.3	%16.3	%17.3	%16.5
	Değişmedi	%50.5	%50.8	%47.5	%41.2	%53.9	%55.0	%54.8	%45.9	%53.5	%50.6
	Arttı	%38.4	%27.6	%38.2	%42.0	%27.9	%27.4	%30.9	%37.8	%29.2	%32.8
SPOR	Azaldı	%22.2	%30.4	%26.6	%29.2	%27.0	%24.3	%23.2	%28.8	%25.3	%26.4
	Değişmedi	%50.3	%51.0	%43.7	%45.3	%56.4	%55.9	%52.2	%43.6	%56.2	%50.7
	Arttı	%27.5	%18.6	%29.7	%25.5	%16.6	%19.8	%24.5	%27.7	%18.5	%22.9

Not: Renklendirilmemiş hücrelerde sunulan farklılıklar p < .05 seviyesinde anlamlıdır. Yüksek olan değerler **bold** ile gösterilmiştir.

Öğrenim ve çalışma durumu açısından bakıldığında da yine öğrenci olup herhangi bir işte çalışmayan grubun ele alınan alanlardaki davranışların tekrarı sıklığındaki artış diğerlerine göre daha yüksek. Sadece kitap okuma sıklığı ve hobilere ayrılan zaman öğrenci olup çalışan ikinci grupta daha fazla artmakta. TV izleme ise öğrenci olmayıp çalışan grupta diğerlerine göre daha fazla artmış görünüyor (%53.1).

Sosyal medya kullanımı, kitap okuma, hobi ve spora ayrılan vakit en çok 19-24 yaş grubundakilerde artış gösteriyor. 15-18 yaş grubu ise diğerlerinden daha çok film ve dizi izlemeye yöneldi.

Yaş gruplarına bakıldığında da benzer bir durum görülüyor. Artışlar daha çok en küçük yaş grubu olan 19- 24 yaş grubunda görülüyor. Kitap okuma, sosyal medya kullanımı, hobilere ve spora ayrılan vakit en çok 19-24 yaş grubunda artmış görünüyor. 15-18 yaş grubu ise film ve dizi izlemeye ayrılan vakit artışında (%66.6) ön sırada bulunuyor.

Kitap okuma, sosyal medya kullanımı, hobilere ve spora ayrılan vakit en çok 19-24 yaş grubunda artmış görünüyor. 15-18 yaş grubu ise film ve dizi izlemeye ayrılan vakit artışında (%66.6) ön sırada bulunuyor.

TV izleme 25-30 yaş arasında daha çok arttı.

Pandemi süresince TV izlemeye ayrılan vakit ise daha büyük olan 25-30 yaş grubu arasında artmış (%54.2). TV izleme en az diğer faaliyetleri daha çok artan 19-24 yaş grubu arasında arttı (%45.5).

3. MANEVİ HAYATTAKİ DEĞİŞİM

Pandeminin 15-30 yaş arasındaki gençlerin manevi hayatlarını nasıl etkilediği anketin içerdiği konulardan bir diğeri idi. Ankette katılımcılara manevi yaşantılarının pandemi süresince nasıl etkilendiği soruldu.

Grafik 1'de görüldüğü üzere katılımcıların toplamının yarıdan fazlası (%58) bu süreçte manevi hayatlarında bir değişiklik olmadığını söyledi. Oldukça düşük oranda bir kesim (%6.2) manevi hayatlarında ve ibadetlerinde bir azalma olduğunu ifade ediyorlar. Toplamda katılımcıların üçte birinden fazlası (%35.8) ise manevi hayatlarında ve ibadetlerinde bir artış olduğunu ifade etmekte.

Manevi yaşantıdaki değişim ve ibadetlerdeki artış kadınlarda daha belirgin

Grafik 1'de görüldüğü gibi kadınlar arasında ibadetlerinde artış olduğunu söyleyenlerin oranı (%42.5) ortalamanın üstünde. Bu da onların ibadetlerindeki artışın erkelerden (%29.6) gözle görünür bir şekilde daha yüksek olduğu anlamına geliyor.

Buradan hareketle pandemi süresince kadınların bir taraftan duygusal olarak daha çok etkilendiklerini ama buna makabil ibadet için ayırdıkları zaman diliminde de artış olduğunu görüyoruz.

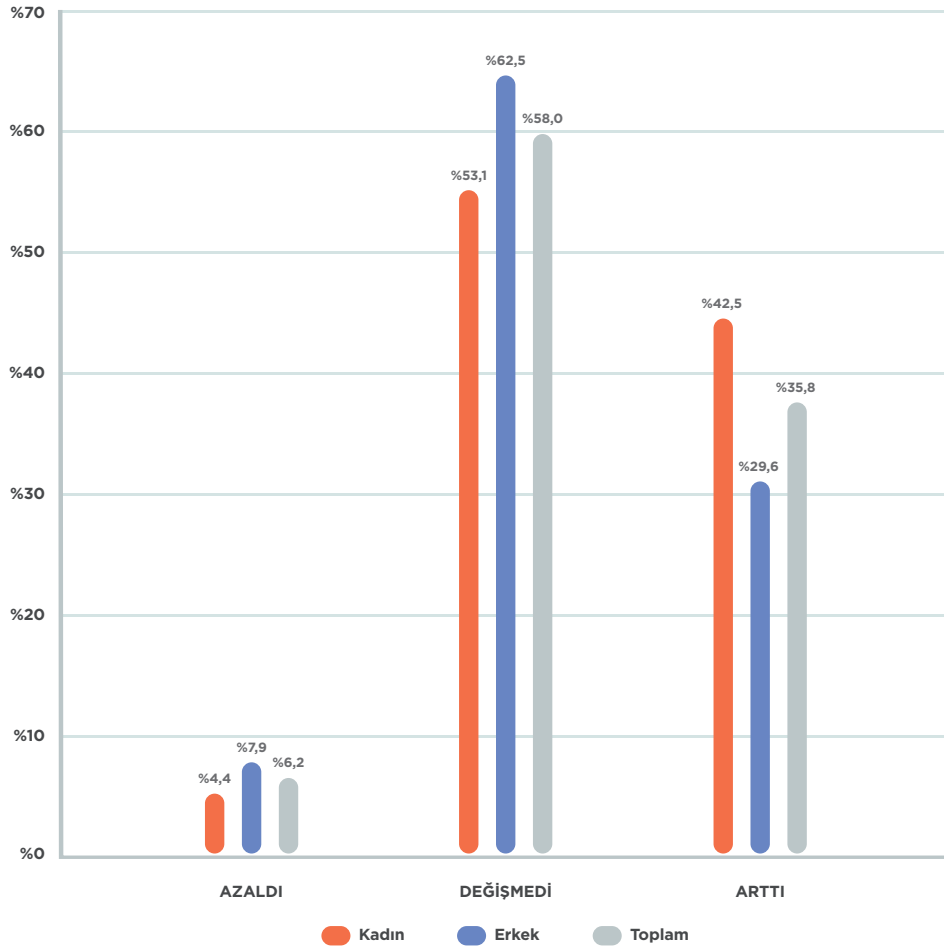
Pandemi süresince kadınların bir taraftan duygusal olarak daha çok etkilendiklerini ama buna makabil ibadet için ayırdıkları zaman diliminde de artış olduğunu görüyoruz.

GRAFİK 1 (BİR)

Cinsiyete göre maneviyat ve ibadet seviyelerinde değişim

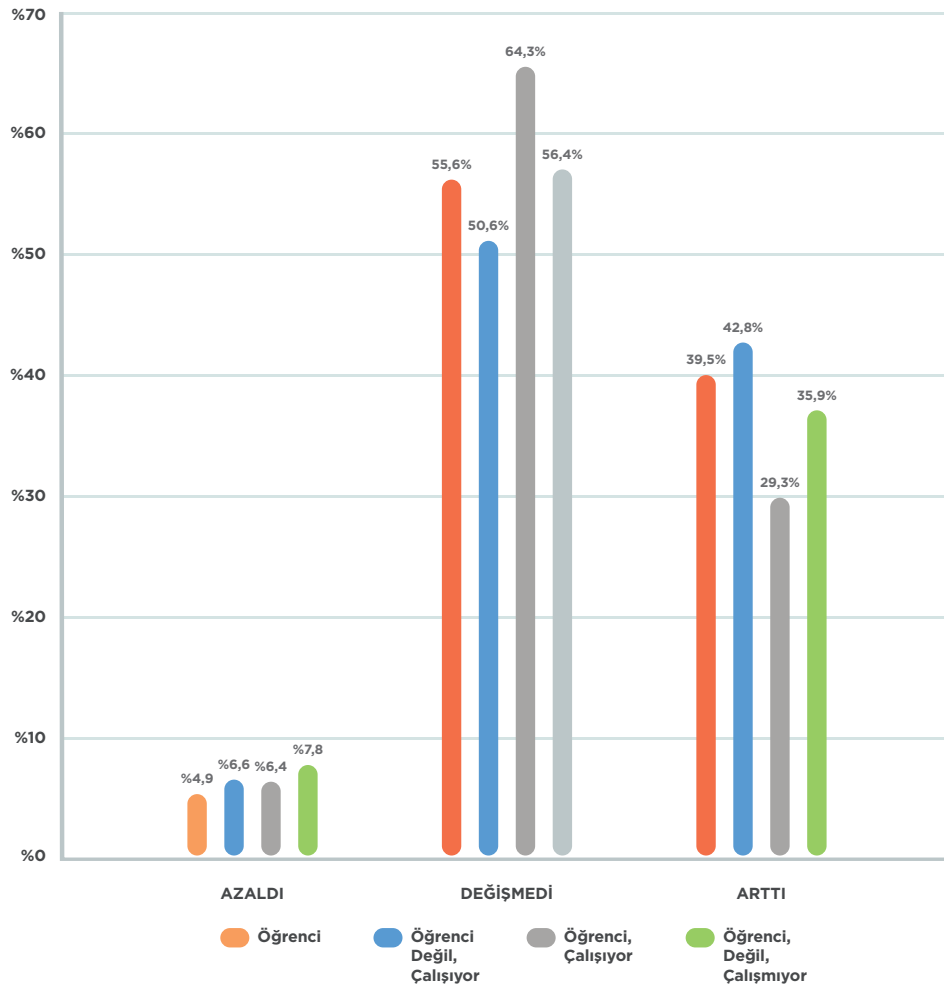
Not: Grafikte gösterilen farklılıklar en az p. < .05 seviyesinde anlamlıdır

GRAFİK

2 (iki)

Öğrenim ve çalışma durumuna göre maneviyat ve ibadet seviyelerinde değişim

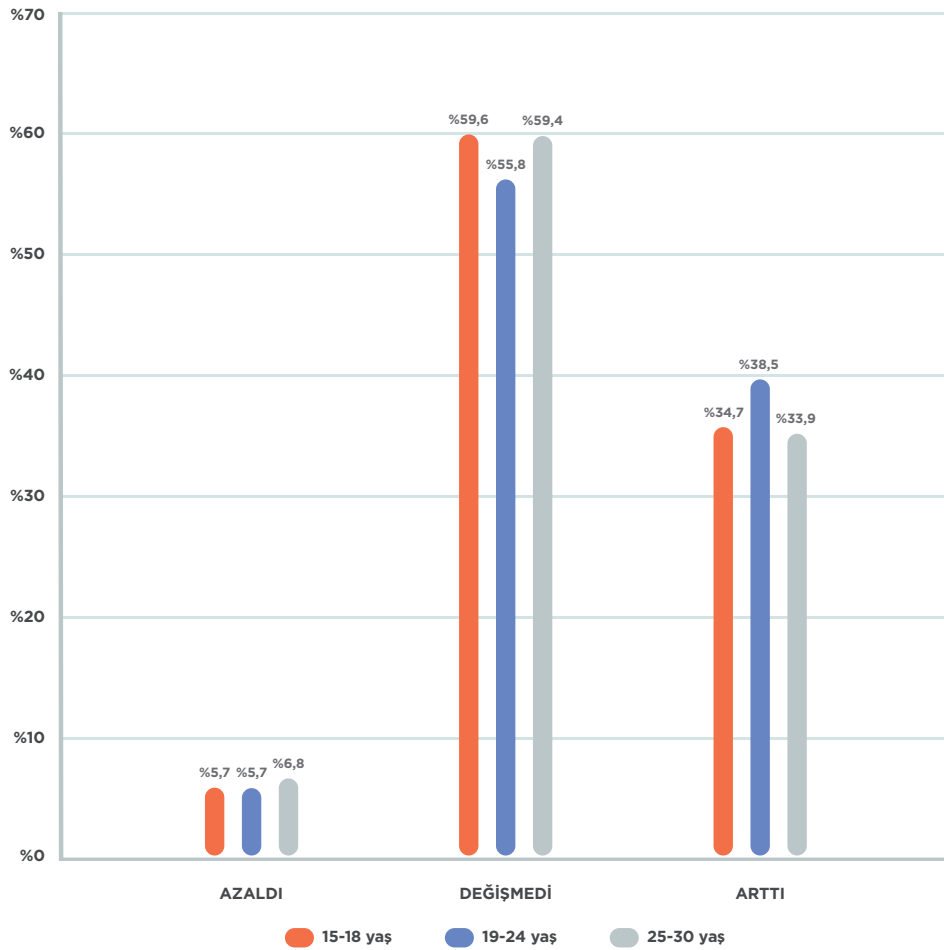
Not: Grafikte gösterilen farklılıklar en az p. < .05 seviyesinde anlamlıdır

GRAFİK

3 (ÜÇ)

Yaş grubuna göre maneviyat ve ibadet seviyelerinde değişim

Not: Grafikte gösterilen farklılıklar en az p. < .05 seviyesinde anlamlıdır

19-24 yaş grubunda ibadetlere ayrılan zaman daha çok artmış. Öğrenciler ve 15-18 yaş grubu bu noktada kadınlardan farklılaşıyor.

Genelde pandemiye verdikleri tepki veya pandemiden duygusal olarak etkilenme şekilleri kadınlara benzerlik gösteren öğrenci olup çalışmayan grup ve 15-18 yaş grubunun aynı benzerliği ibadetlerdeki artış konusunda tam olarak göstermediğini görüyor. Grafik 2'de görüldüğü üzere öğrenim ve çalışma durumları gözönüne alındığında ibadetlerinde en çok artış gözlenen grup öğrenci olup çalışan grup (%42.8). En çok azalma ise çalışmayan ve öğrenci de olmayan grupta (%7.8).

Grafik 3'te sunulan bulgulara göre 19-24 arası yaş grubu ibadetlerin en çok artış gözlemlendiği grup. En az artış ise 25-30 yaş grubu arasında.

4. PANDEMİDE GÜNDELİK TEDBİRLER

Pandemide gündelik hayatta virüsün yayılımına karşı tedbir olarak neler yaptıkları da katılımcılara soruldu. Bu uygulamalar maske kullanımı, eldiven kullanımı, el yıkama, dışarı çıkmama, toplu taşıma kullanmama, dezenfektan kullanma, kolonya kullanma, tokalaşmama, beslenmeye dikkat etme ve misafirliğe gitmeme/misafir Kabul etmeme olarak soruldu. Katılımcılar da bu tedbirleri uygulayıp uygulamadıkları 'evet' ve 'hayır' cevapları ile belirttiler. Grafik 4'de bu tedbirlerin hangilerinin ne kadar yapıldığının cinsiyetlere göre ve toplamdaki dağılımları verilmiştir. Bu uygulamaların hangisinde cinsiyetler arası istatistiki olarak anlamlı farklar ($p < .05$) olduğu asteriks * ile gösterilmiştir.

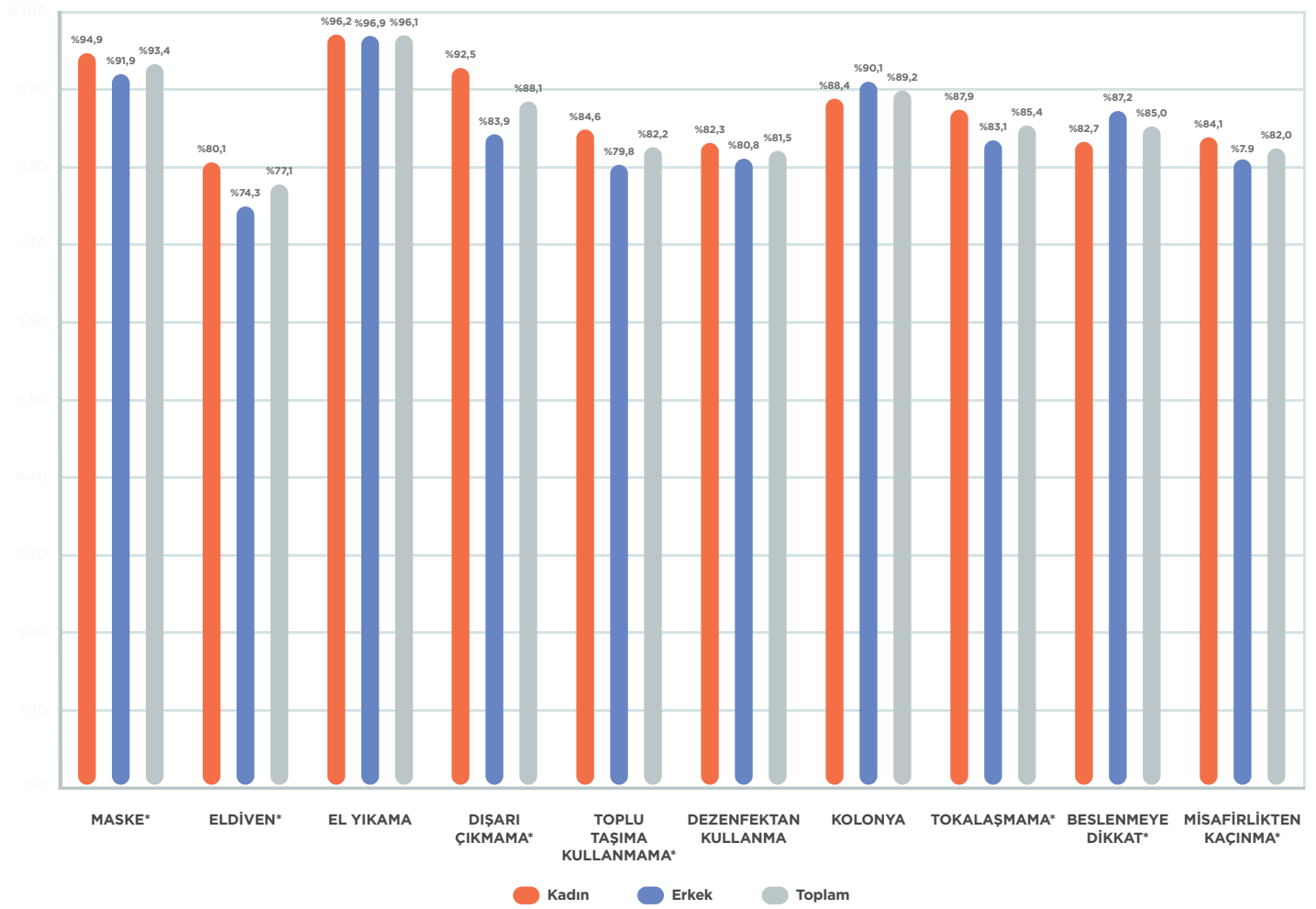

GRAFİK

4 (DÖRT)

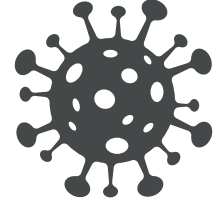
Pandemide uygulanan gündelik tedbirleri cinsiyete göre dağılımı

*: Farklılıklar en az p. < .05 seviyesinde anlamlıdır

Dışarı çıkmama ve maske kullanımı oranları yüksek.

Grafik 1'e göre en yaygın yapılan uygulama el yıkamadır. Kadınlar (%96.2) ve erkeklerin (%96.0) tamamına yakını ellerini düzenli olarak virüsten korunmak için yıkadıklarını söylemekteler. Bu uygulama açısından erkeler ile kadınlar arasında istatistiki olarak anlamlı fark gözlemlenmemiştir. İkinci en çok yapılan uygulama ise dışarı çıkarken maske kullanmadır. Gençlerin %93.4'ü dışarı çıktıklarında maske kullandıklarını belirtmişler. Bu oran kadınlarda (% 94.9) erkelere (%91.9) göre biraz daha yüksek. Toplamda en az yapılan uygulama ise eldiven kullanımıdır. Gençlerin dörtte üçünden biraz fazlası (%77.1) eldiven kullandıklarını belirtmekteler. Ayrıca bu uygulama açısından genç kadınlar ve genç erkekler arasında istatistiki olarak anlamlı fark görülmektedir. Kadınlar (% 80.1) erkelere (%74.3) göre daha fazla eldiven kullanmaktalar. Erkekler kadınlara göre daha çok kolonya kullanıyorlar ve beslenmelerine daha fazla dikkat etmeye başladıklarını söylüyorlar.

Gençlerin %93.4'ü dışarı çıktıklarında maske kullandıklarını belirtmişler. Bu oran kadınlarda (% 94.9) erkelere (%91.9) göre biraz daha yüksek.

5. STK KATILIMLARI

Gençlere yoğunlaşan araştırma aynı zamanda bu gençlerin mevcut STK üyelik ya da aktif gönüllülük durumlarını ve pandemi sürecinde irtibatlı oldukları STK'ların faaliyetlerine katılmaya devam edip etmediklerini de ele aldı. Tablo 4'te görüldüğü gibi katılımcıların %8'i herhangi bir STK'da üye ya da aktif gönüllü olduklarını ifade etmekte. Bu oran cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemekte. Ancak öğrenim ve çalışma durumu ve yaş gruplarına göre farklılıklar ortaya çıkıyor. Öğrenim ve çalışma durumlarına bakıldığında en yüksek STK üyeliği ya da aktif gönüllülüğü (%14) öğrenci olup aynı zamanda çalışmakta olan grupta. En düşük STK üyeliği ya da aktif gönüllülüğü ise öğrenci olmayan ve aynı zamanda çalışmayan grup arasında görülüyor (%4). Yaş grupları arasında da en yüksek STK üyeliği 19-24 yaş grubu gençlerde gözlemleniyor.

En yüksek STK üyeliği ya da aktif gönüllülüğü (%14) öğrenci olup aynı zamanda çalışmakta olan grupta. En düşük STK üyeliği ya da aktif gönüllülüğü ise öğrenci olmayan ve aynı zamanda çalışmayan grup arasında görülüyor (%4).

Mevcut STK üyelerinin yarısından fazlası STK katılımlarına devam ediyor.

Katılımcıların yarısından biraz fazlası (%56.1) pandemi süresince de STK faaliyetlerine devam ettiklerini ifade ediyorlar. Ancak bu oran cinsiyet ve yaş grupları arasında farklılık göstermiyor. Sadece öğrenim ve çalışma grupları arasında anlamlı farklılıklar var. Tablo 4'e göre pandemi süresince en aktif şekilde faaliyetlere katılan grup öğrenci olup çalışanlar (%73.5).

TABLO 4(DÖRT)

Pandeminin STK katılımı üzerindeki etkileri

		CİNSİYET		ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU				YAŞ			TOPLAM
		Kadın	Erkek	Öğrenci	Öğrenci / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışmıyor	15-18	19-24	25-30	
STK Üyeliğim var		%8.1	%8.0	%9.2	%14.0	%8.0	%4.0	%3.8	%11.6	%6.2	%8.0
Faaliyete devam		%51.6	%60.4	%48.1	%73.5	%61.7	%43.5	%33.3	%54.5	%62.5	%56.1
FAALİYETLERE KATILMA ŞEKLİ	Sadece telefonla görüştüm	%44.9	%55.7	%50.0	%44.0	%51.4	%70.0	%75.0	%50.8	%48.9	%50.9
	Online toplantı yaptım	%20.4	%18.0	%21.1	%16.0	%24.3	%0.0	%0.0	%18.0	%22.2	%19.1
	Online konferansa katıldım	%10.2	%11.5	%18.4	%8.0	%8.1	%0.0	%0.0	%9.8	%13.3	%10.9
	Online eğitime katıldım	%16.3	%6.6	%0.0	%20.0	%13.5	%20.0	%0.0	%13.1	%8.9	%10.9
	Aktif olarak çalışıyoruz	%0.0	%3.3	%0.0	%4.0	%0.0	%10.0	%0.0	%1.6	%2.2	%1.8
	Sosyal medya	%4.1	%0.0	%0.0	%4.0	%2.7	%0.0	%0.0	%0.0	%4.4	%1.8
	Mail	%4.1	%1.6	%7.9	%0.0	%0.0	%0.0	%0.0	12.4%	%0.0	%2.7
	Hepsi	%0.0	%3.3	%2.6	%4.0	%0.0	%0.0	20.7%	17.7%	%0.0	%1.8
FAALİYETLERE KATILMAMA SEBEBİ	Aktivite yok	%26.1	%0.0	%17.1	%55.6	%0.0	%0.0	%0.0	%23.5	%0.0	%14.0
	Dışarı çıkamadığımız için	%17.4	%27.5	%17.1	%22.2	%34.8	%15.4	%12.5	%23.5	%22.2	%22.1
	Koronavirüsden dolayı	%15.2	%7.5	%14.6	%0.0	%13.0	%7.7	%37.5	%7.8	%11.1	%11.6
	Fikrim yok	%28.3	%30.0	%34.1	%0.0	%21.7	%46.2	%12.5	%31.4	%29.6	%29.1
	İrtibat kurmadık	%13.0	%35.0	%17.1	%22.2	%30.4	%30.8	%37.5	%13.7	%37.0	%23.3
Başka STK İrtibatı		%2.3	%2.5	%2.2	%4.9	%2.3	%1.7	%1.3	%3.1	%2.1	%2.4
YENİ STK İLETİŞİM	Sadece telefonla görüştüm	%40.7	%58.1	%36.8	20.0%	%47.1	%60.0	%100.0	%46.7	%45.8	%50.0
	Online toplantı yaptım	%18.5	%19.4	%31.6	%8.3	%11.8	%20.0	%0.0	%23.3	%16.7	%19.0
	Online konferansa katıldım	%7.4	%9.7	%5.3	%8.3	%17.6	%0.0	%0.0	%10.0	%8.3	%8.6
	Online eğitime katıldım	%14.8	%12.9	%21.1	%8.3	%17.6	%0.0	%0.0	%13.3	%16.7	%13.8
	Aktif olarak çalıştık	%7.4	%0.0	%0.0	%0.0	%5.9	%10.0	%0.0	%3.3	%4.2	%3.4
	Sosyal medya	%11.1	%0.0	%5.3	%8.3	%0.0	%10.0	%0.0	%3.3	%8.3	%5.2

Not: Renklendirilmemiş hücrelerde sunulan farklılıklar p < .05 seviyesinde anlamlıdır. Yüksek olan değerler **bold** ile gösterilmiştir.

Katılımın çoğu elektronik ortamda yapılıyor.

Pandemi sürecinde STK faaliyetlerine devam şekline bakıldığında da katılımın daha çok elektronik ortamlarda olduğu görünüyor. Halen faaliyete katılanların toplam %50.9'u sadece telefonla katılım sağlamış. Faaliyete devam edenler arasında aktif olarak çalışmalara katılıyorum diyenler ise % 1.8'lik bir dilimi temsil ediyor. Yaklaşık 45.5%'lik bir dilim ise online toplantı, online konferans, online eğitim, sosyal medya veya mail aracılığı ile STK faaliyetlerine katılmış. Yukarıda belirtilen bütün araçlar ile katıldığını söyleyenler ise %1.8.

Faaliyetlere katılma türleri ise cinsiyete, çalışma ve öğrenim durumu, ve yaş gruplarına göre istatistiki olarak anlamlı farklılıklar göstermiyor.

Pandemi sürecinde STK faaliyetlerine devam şekline bakıldığında da katılımın daha çok elektronik ortamlarda olduğu görünüyor.

Katılmayanların çoğu faaliyetler olmadığı için katılmıyoruz diyor.

Faaliyetlere katılmama sebeplerinin başında yürütülen faaliyet olmaması geliyor. Bir STK’ya üye olduğu halde pandemi sürecinde faaliyetlere katılmayanlara neden katılmadıkları sorulduğunda ise en çok beyan edilen sebeplerin başında ‘fikrim yok’ (%29.1) var. ‘İrtibat kuramama’ (%23.3) ve ‘dışarı çıkamama’ (%22.1) ise katılamamanın diğer önde gelen nedenleri arasında.

Daha önce üye olduğu bir STK olduğu halde pandemi sürecinde yeni bir STK ile irtibat kuran gençlerin oranı ise oldukça düşük (%2.4). Bunlar arasında yarısı (%50) sadece telefon ile irtibat kurmuş. Yeni bir STK ile irtibat kuranlar arasında yeni STK üzerinden sahada aktif olarak faaliyetlere katılanların oranı ise %3.4.

Pandemi sürecinde faaliyetlere katılmayanlara neden katılmadıkları sorulduğunda ise en çok beyan edilen sebeplerin başında ‘fikrim yok’ (%29.1) var. İrtibat kuramama (%23.3) ve Dışarı çıkamama (%22.1) ise katılamamanın diğer önde gelen nedenleri arasında.

6. ALINAN TEDBİRLERE BAKIŞ

Anket çalışmasını ele aldığı konulardan bir diğeri de ülke genelinde alınan sağlık tedbirlerine ve ekonomik tedbirlere bakış. Bu maksatla katılımcılara alınan sağlık tedbirlerini yeterli bulup bulmadıkları soruldu. Tablo 5'te sunulan bulgularda görüldüğü gibi bütün katılımcıların yarıdan fazlası (%56.7) alınan tedbirleri yeterli buluyor. Bunun yarısından biraz daha az bir kesim (%27.2) ise alınan tedbirleri yeterli bulmuyor. Karasız olduğunu söyleyenler ise daha az (%16.1).

Erkekler sağlık tedbirlerini daha çok yeterli buluyor

Tablo 5'e göre erkekler (%62.5) kadınlara göre (%50.4) alınan tedbirlerden daha yüksek oranda memnunar. Öğrenim ve çalışma gruplarında ise en çok memnun olan grup %64 memnuniyet seviyesi ile öğrenci olmayıp aynı zamanda herhangi bir işte çalışmayanlar. En az memnun olanlar ise sadece öğrenci olanlar (%47.4).

Yaş olarak daha büyük olanlar yani 25 ve 30 yaş arasındaki gençler arasında da sağlık tedbirleri memnuniyeti daha yüksek (%64.2).

Ekonomik tedbirlerden de erkekler daha çok memnun

Genel olarak katılımcıların yaklaşık dörtte biri (%26.1) alınan tedbirleri yeterli bulurken yaklaşık üçte ikilik bir dilim ise (%62.9) ise salgının etkilerini azaltmak için hükümet tarafından alınan tedbirleri yetersiz bulduklarını ifade ediyor. Erkekler (%29.1) ise kadınlara (%22.8) göre daha yüksek oranlarda alınan ekonomik tedbirleri yeterli buluyorlar. Öğrenim ve çalışma durumu ve yaş grupları arasında ise ekonomik tedbirlere bakış açısından istatistiki olarak anlamlı farklar bulunmadı.

Sağlık bakanı Fahrettin Koca'ya güven ve bu güven üzerindeki konsensüs oranları yüksek.

Tablo 5'teki bulgulara göre katılımcıların toplam %87.8'i yani çok büyük çoğunluğu Fahrettin Koca'nın salgın sürecindeki performansını 'başarılı' (%41.7) veya 'çok başarılı' (%46.1) bulduklarını söylüyorlar. Ayrıca tabloya göre cinsiyet ve öğrenim ve çalışma grupları arasında da Fahrettin Koca'nın başarısına bakış açısı itibariyle farklılıklar yok. Bu da Koca'nın başarılı bulunması konusunda erkekler ve kadınlar arasında olduğu gibi öğrenim ve çalışma durumu grupları arasında bir konsensüs olduğu görülüyor. Yaş grupları arasında da en yüksek güven en büyük yaş grubu olan 25-30 yaş grubunda görülüyor (toplam %87.8).

Hükûmete güvendedeki artış ve azalış eşit.

Pandemi sürecinde hükûmete güvenim azaldı diyenler (%20.5) ile güvenim arttı diyenler (%20.3) aynı orandalar. Hükûmete güven seviyem değişmedi diyenler ise %59.2. Tablo 5'e göre erkeklerin hükûmete olan güveni (%22.1) kadınlara (%18.3) oranla daha fazla artmış. Çalışma ve öğrenim durumu grupları arasında da en çok güven artışı %25.7 ile 25-30 yaş grubu arasında olurken en fazla güven azalışı da %27.1 ile en küçük yaş grubu olan 15-18 yaş grubunda gözlemlenmiş.

Çalışma ve öğrenim durumu grupları arasında da en çok güven artışı %25.7 ile 25-30 yaş grubu arasında olurken en fazla güven azalışı da %27.1 ile en küçük yaş grubu olan 15-18 yaş grubunda gözlemlenmiş.

TABLO

5 (BEŞ)

Alınan tedbirlere bakış

		CİNSİYET		ÖĞRENİM VE ÇALIŞMA DURUMU				YAŞ			TOPLAM
		Kadın	Erkek	Öğrenci	Öğrenci / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışıyor	Öğrenci Değil / Çalışmıyor	15-18	19-24	25-30	
SAĞLIK TEDBİRLERİ	Tedbirler yeterli değil	%31.7	%23.1	%30.7	%32.1	%25.8	%22.1	%32.8	%29.8	%23.6	%27.2
	Kararsızım	%17.9	%14.4	%22.0	%16.9	%10.8	%14.0	%22.3	%18.7	%12.2	%16.1
	Yeterli tedbirler alındı	%50.4	%62.5	%47.4	%51.0	%63.5	%64.0	%44.9	%51.5	%64.2	%56.7
EKONOMİK TEDBİRLER	Yetersiz buluyorum	%66.9	%59.2	%64.5	%68.3	%60.7	%61.2	%59.9	%64.7	%62.2	%62.9
	Kararsızım	%10.4	%11.7	%11.4	%12.3	%10.9	%10.2	%13.7	%10.6	%10.7	%11.0
	Yeterli buluyorum	%22.8	%29.1	%24.2	%19.3	%28.4	%28.6	%26.4	%24.7	%27.1	%26.1
YETERSİZ NEDEN	Pek çok kişinin işsiz kalması	%32.5	%24.1	%35.5	%24.8	%22.9	%26.1	%34.3	%32.3	%23.5	%28.5
	İşçilerin ücretli izine çıkarılması	%6.9	%6.5	%7.8	%3.1	%6.7	%6.9	%9.7	%6.5	%6.2	%6.7
	Yardım miktarları yetersizliği	%33.0	%41.1	%29.9	%37.9	%38.2	%45.9	%25.7	%34.0	%42.4	%36.9
	Çalışan haklarının gözetilmemesi	%10.4	%11.5	%11.3	%11.2	%13.7	%6.6	%16.0	%10.3	%10.2	%10.9
	İşveren haklarının gözetilmemesi	%2.3	%3.0	%2.6	%1.9	%2.3	%3.3	%2.3	%2.8	%2.5	%2.6
	İş yerlerinin kapanması	%11.1	%9.4	%8.5	%15.5	%13.2	%6.6	%6.9	%10.9	%10.5	%10.2
YETERLİ NEDEN	Yeterli önlemler alındı	%47.3	%54.5	%53.8	%77.8	%55.0	%40.9	%72.7	%50.0	%49.3	%51.5
	Hükümet elinden geleni yapıyor	%14.5	%13.0	%20.5	%0.0	%12.5	%11.4	%9.1	%16.0	%12.7	%13.6
	Yardımlar yeterli	%32.7	%18.2	%23.1	%22.2	%15.0	%34.1	%18.2	%28.0	%22.5	%24.2
	Ekonomik tedbirler yeterli	%5.5	%14.3	%2.6	%0.0	%17.5	%13.6	%0.0	%6.0	%15.5	%10.6
SAĞLIK BAKANINA GÜVEN	Çok Başarısız	%0.3	%0.7	%0.5	%0.4	%0.7	%0.5	%0.0	%0.7	%0.5	%0.5
	Başarısız	%2.7	%3.3	%3.4	%2.9	%2.8	%2.9	%1.0	%3.3	%3.4	%3.0
	Ne Başarılı Ne Değil	%10.2	%7.2	%9.5	%14.0	%7.4	%6.7	%14.3	%8.4	%7.4	%8.7
	Başarılı	%41.3	%42.1	%41.3	%42.8	%41.4	%42.1	%34.4	%42.5	%43.0	%41.7
	Çok Başarılı	%45.5	%46.7	%45.3	%39.9	%47.7	%47.8	%50.3	%45.1	%45.8	%46.1
HÜKÜMETE GÜVEN	Azaldı	%23.5	%17.7	%25.8	%23.0	%16.2	%17.2	%27.1	%22.4	%17.2	%20.5
	Değişmedi	%58.2	%60.2	%57.6	%59.3	%62.7	%57.1	%58.9	%57.6	%60.7	%59.2
	Arttı	%18.3	%22.1	%16.6	%17.7	%21.1	%25.7	%14.0	%20.0	%22.2	%20.3

Not: Renklendirilmemiş hücrelerde sunulan farklılıklar p < .05 seviyesinde anlamlıdır. Yüksek olan değerler **bold** ile gösterilmiştir.

7. SONUÇ VE POLİTİKA TAVSİYELERİ

Pandeminin Türkiye’de yaşayan 15–30 yaşları arasındaki gençler üzerindeki etkisini araştıran bu araştırmada birkaç bulgu öne çıkmaktadır. Bu bulgulardan biri gençler arasında gelecek kaygısının yüksek olduğu ve pandeminin de gelecek kaygılarının artırdığı gelecekte beklenenlerin azaldığı yönünde. Aynı zamanda pandemi gençlerin duygu durumlarında da gözle görünür değişiklikler yapmakta ve bu değişiklikler de çoğunlukla olumsuz yönde seyretmektedir. Mesela gençler pandemi sürecinde yaşam sevinçlerinin ve iş yapma motivasyonlarının azaldığını belirtmekte. Ancak gençler arasında da pandeminin etkilerinin dağılımında istatistiki olarak anlamlı seviyelerde farklılıklar görülmektedir. Pandemi gençlerin meslek tercihleri açısından da değişiklikler ve belirsizlikler oluşturmaktadır. Özellikle kadınlar, yaşı 15 ve 18 arasında olanlar ile öğrenci olup herhangi bir işte de çalışmayanlar en çok olumsuz etkilenen gruplar.

Gençlik STK’larının faaliyetlerinin önemi artıyor.

Bu bulgular salgının negatif biyolojik ve fiziksel etkilerinin mesela ölüm oranlarının daha çok yaşlı gruplarda hatta kadınlara kıyasla daha çok erkeklerde göstermesine rağmen duygusal ve psikolojik negatif etkilerinin ise daha çok kadınlar ve yaşı daha küçük olanlar arasında görüldüğü anlamına gelebilir. Bu da bu popülasyon gruplarına etkileri uzun da sürebilecek olan bu olumsuzluklarla başa çıkmaları için tedbirler alınıp politikalar geliştirilmesi gerektiğine işaret ediyor.

Özetle pandeminin olumsuz etkileri gençlerin gündelik davranışlarında da önemli değişiklikler meydana getirmekte. Gençlerin ve özellikle de bu gençler arasında yaşı daha küçük olanların ve öğrencilerin bu süreçte elektronik medya kullanımında ciddi artışlar gözlemlenmekte. Elbette bu bulguların daha detaylı olarak sahada teyit edilmesi gerekmektedir. Ancak bu bulgulardan hareketle gençlerin özellikle de yaşı küçük olanların ve öğrencilerin pandeminin oluşturduğu stres ve boşlukla başa çıkma yöntemi olarak elektronik medya kullanımına daha fazla yöneldiği yorumu yapılabilir. Ancak buna rağmen gençlerin arasında endişe ve kaygı düzeylerinin yüksek olması gençlerin daha farklı destek mekanizmalarına olan ihtiyacına işaret etmektedir. Bunun için özellikle gençlerle faaliyet yapan STK'lara bu noktada önemli görevler düştüğünü de bu bulgulardan çıkarabiliriz.

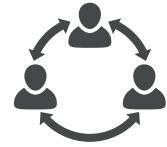
Doğrudan ve aktif iletişim kanalları oluşturulmalı

Araştırmanın önce çıkan bulgularından biri de gençlerin çoğunlukla bu süreçte konuşma ihtiyaçlarının arttığını söylemesi. Özellikle pandemi tedbirleri dolayısı ile aile dışındakilerle yüz yüze iletişimin sınırlı olduğu dönemlerde STK'lar elektronik ortamlarda gençlere doğrudan kendileri ulaşabilecekleri ve onlarla iletişimi güçlendirebilecekleri kanallar oluşturabilir. Ayrıca gençlerin kendi aralarında veya daha farklı yaş grupları ile olan doğrudan iletişimlerini sağlıklı yollarla kurabilecekleri platformlar ve araçlar oluşturmalı. Bunu yaparken de gençleri sadece izleyici ve dinleyici olarak değil her katılımcıya doğrudan iletişim imkânı verecek alternatifler düşünülmelidir.

STK'lar bu süreçte daha önce biriktirmiş oldukları tecrübelerini en azından pandemi sürecinde elektronik ortama taşıma yollarını kurmaya çalışması da süreçte gençlere yardımcı olacaktır.

Gençler arasındaki farklılıkları göz önünde bulundurarak programlar geliştirilmelidir.

Araştırmanın sonuçlarından biri de gençler arasında pandeminin oluşturduğu etkilerdeki farklılıklardır. Örneğin kadınların etkilenme şekilleri erkeklerden farklılık gösterdiği gibi daha küçük yaşta olanların ve öğrencilerin tecrübe ettikleri etkiler de diğerlerinden farklı olabilmektedir. Bu durumda STK'lar bu gruplara özel olarak hitap edebilecek yöntemleri ve kanalları uzman işbirlikleri ile oluşturmaktadır.

Duygusal destek mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Araştırma bulgularında öne çıkan duygusal değişimin daha çok olumsuz yönde gözlemlenmesi gençlerin duygusal hatta psikolojik destek mekanizmalarına olan ihtiyacına işaret ediyor olabilir. Bu nedenle acilen uzman ekipler tarafından gençlere yönelik kamu-STK işbirlikleri ile destek mekanizmaları oluşturulmalı ve gençlere başa çıkma yöntemleri eğitimleri verilmelidir. Yukarıda bahsedilen doğrudan katılım mekanizmaları da bu konularda desteğe ihtiyacı daha fazla olabilecek olanları tespit edebilecek şekilde tasarlanmalıdır.

Orta ve uzun vadede meslek tercihleri ve mesleklerin geleceği ile ilgili çalışmalar yapılmalı ve gençlere bu konuda rehberlik ve destek sağlanmalı.

Gençlerin en büyük endişe kaynaklarından birinin meslek tercihleri ve mesleklerin geleceği ile ilgili endişeleri olduğu görünüyor. Orta ve uzun vadede gençlik STK'larının bu konuda daha detaylı çalışmalar yapıp gençleri bu konularda bilgilendirmesi ve rehberlik ve danışmanlık sağlaması gençlerin pandeminin bundan sonra da devam edebilecek etkilerini gençler arasında azaltma potansiyeline sahiptir.

Gençlere manevi destek kanalları açık tutulmalı

Gençlerin maneviyata yöneliminde bu süreçte artış olduğu gözlemlenmektedir. İlgili STK'lar bu konularda gençlere rehberlik etme yollarını elektronik ortamlarda çoğaltmaya ve bu kanallarda gençlerin doğrudan ve aktif katılımlarını sağlayacak alternatifleri oluşturmaları gençlere bu alanda da destek kapısı açacaktır.

Politika yapıcılarla gençlere yönelik destekleyici uygulamalar oluşturmaları ve açıklamalar yapılması konusunda iş birliği yapılmalı

Gençler arasında bireysel endişelerle beraber genel olarak pandemiden dolayı mevcut ekonomik durum ve ülkenin geleceği ile ilgili endişelerinde de artış olduğu gözleniyor. Politika yapıcılara gençlerin güvenini artırıcı uygulama ve politikalar geliştirmesi ve bu uygulamalar ile ilgili açıklamalarda bulunması önerileri iletilir.

Ayrıca ilgili kamu kurumları ile mesela Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile gençlerin bu süreçteki ihtiyaçlarının daha iyi tespit edilmesi ve onlara doğrudan ve bireysel olarak ulaşabilecek kanallar ve platformlar oluşturulması konusunda STK'lar iş birliği yapabilirler.

